

רצה. א"ר חייא הרוצה לראות בארה של מרים, יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים, וזו היא בארה של מרים. דוד המדבר הוא הדור שכלל בקרבו את כח הרוחני של ישראל לכל פרטיו עד סוף כל הדורות, "חסד נעוריק אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר". יסוד החיים העליונים הנובעים מעומקה של תורה, הלא הנם צפונים בהים הגדול, ימא דאורייתא, היוצא מגאון השכל העליון, מקור החכמה והמדע ב"ה. אמנם לשאוב ממנו להשכיר צמאון כל לב, להיות חש ומרגיש כ"א קישורו העצום בקדושתן של ישראל, ע"י קדושת השי"ת ותה"ק, זהו תלוי בכח הרגש הטוב שבלב הרגש הטהור, שאם [אמנם] מקומו בלב המוגבל אשר לאדם ו[ה]משתנה בשינויי המצבים, אבל הרגש העליון הטהור והמקודש, שעל פיו נבנה קישורן של ישראל לצורם וגואלם ולתה"ק, זה הרגש הוא גדול ועצום עד אין סוף ואין תכלית. מקור הרגש הטהור וזכות הורשתו לנו מדור המדבר, שמהם ירשנו ג"כ תורת אלהים חיים מורשה קהלת יעקב², היא זכותה של מרים. האשה עלולה היא ליתרון הרגש, ולפי גודל מעלתה האלהית היתה היא ראויה ליסוד בישראל את יסוד הרגש הישראלי, שאמנם אינו כשאר כל הרגשות שמקורם הוא הסתערות הלב ממחזה של הוה שאין לו קיימא, כ"א מקורו ומעמדו הוא הים הגדול, ים התורה, מקור החכמה והאמת, שאין לו קץ ותכלית.

בימי אליהו כשירדו ישראל עד תחתית המדרגה, מה פעל עליהם לשוב ע"י ראייתם את מופת הענייה באש לשוב לקבל עליהם עול מלכות שמים לענות "ד' הוא האלהים"³, אחרי אשר כה ירדו פלאים והסבו לבם אחרנית⁴, לא התעלו עדיין בשכל עלין, ואור התורה אשר עזבו זה כמה לא האיר אליהם בפועל. אמנם כה הרגש הישראלי הצפון בלב נתעורר, וזה אע"פ שאינו נראה לפום ריהטא, אע"פ שמובלע הוא בין המון הרגשות השונים, אמנם בצפיה פנימית הוא נראה. ואע"פ שלכאורה אין לו מעמד, וכשם שמתמלא רגש והתעוררות כן יוכל להתרוקן. אבל לא כן הוא מדת רגש של הקדושה הישראלית, המדביק את העם כולו לקונו ב"ה, הוא באמת קשור ודבוק בעומק ים החכמה, שכל אוצר הרוחניות המלא בכל עז ותפארת שבעולם הוא מסערו ומחוללו. ע"כ אם יתרוקן מסבת מחזה אחד מיד ישוב להתמלא מכה הים הסובב, מכה רעיונות של אמת ומעצות מלאי דעת שאין להם חקר, ע"כ הוא תמיד מלא. אע"פ שמצד עצם הכלי, חום הלב והסתערוותו, אין בו כדי אחיזה והתקיימות של כח הרעיון והמחשבה וקישורם כקביעות. הרוצה לראות בארה של מרים בצורתה, בעזה ונצחיותה, למרות היותה מתדמה לאיזה רגש עובר, הנדעך מפני שאון רגשות אחרים שחליפות הנם ממלאים ללב אנוש, העשוי כמו כברה נבוכה שמידי כשהיא מתמלאת היא מריקה את מימיה. אבל בראש הכרמל, בראש הפעולה האדירה שהיא גם נצחיות הד קול "ד' הוא האלהים" שיצא ויצא מאלפי רבבה, גם בהיותם נתונים בתחתית המצב היותר ירוד, היא תוצאה ישרה מקדושת רגשם הטבעי, אם [אמנם] אינו ניכר מפני המעשים שבחגרת יד עזיבת התורה ושאון ההרגל נעזבים, אבל בצפיה יראה ויכיר כמין כברה. אמנם אין לבטח בהחזקת מימיה, ומי יצטרך מים

בכברה, אבל כיון שהיא עומדת כים, כבר מימיה בטוחים בחוכה. רגש שאיננו יליד אותם הרעיונות המתילדים למראה המתגלה לשעה, הוא הרגש האלהי הנצחי הזה, כ"א הוא מתגלה בצורת רגש וענין לבוי אחרי שהוא בעצמותו נובע ממקור הבטוח של אור העולם כולו, של כל ים החכמה ואוצר התורה ודעת אלהים אמת. זוהי בארה של מרים, וזהו כח נצחיותה עדי עד.

רצו. אמר רב מעין המיטלטל טהור, וזוהי בארה של מרים. הטלטול גורם לאפשרות הטומאה לחול. טהרת המים מקושרת היא עם המקום הבטוח שלהם, וטהרת הדיעות והדברים המסתעפים מהם תלוי לפי אותו הבטחון הנמצא ביסודם. ואין יסוד בטוח כ"א לדעת התורה בטהרתה, ולמושכלות היותר זכות הנובעות מאור ד' ב"ה ואמתו. אבל הדיעות המתילדות מרגשות לכב האדם ונטייתו, עלולות הנה לקבל טומאה ואין בהן ג"כ אפשרות של מעין בלתי נפסק, כיון שכל כחו איננו כ"א מוג האדם, מרוצת דמו וילדי הימים ומקריהם, שכולם מוגבלים קצובים וקמוטים. אמנם רק בארה של מרים, מקור סימן הרגש הטהור הישראלי כפי מה שהוא פועם בטהרו בלב היהודי, שהוא אמנם לכאורה משתנה בצביונו הפרטי לפי מצב הגוף והמוג, לפי ילדי הימים ומאורעותיהם. אבל אע"פ שהוא מיטלטל, מקורו הוא מקור נאמן, מעולם לא יזכו מימיו ומעולם לא יוכל לקבל טומאה. כי מטהרו הוא מקור מים חיים², כי נובע הוא מאוצר הכרחה העליונה של הדרת התורה ואורה הטהור, ואיננו כ"א מתגלה בצורת רגש שבלב, אבל לא רק בזה ימלא ערכו. ע"כ טהור הוא ונעלה מעל כל טומאה שכל רעיון רגשי יוכל להשפל, ועם כל טלטולו מעין הוא שאין קץ לנביעתו, "כי מימיו מן המקדש המה יוצאים"³, מקודש העליון ההולך ואור, אחרי כל המסות היותר עליונות השולט בעז נצחיותו לעדי עד, ומטהר ומצרף בשטף עז סהרתו, וזוהי בארה של מרים.